

Úkoly na týden od 4. 5. do 7. 5. 2020

PEDOSFÉRA

= půdní obal

- vzniká **zvětráváním** – horniny se rozpadají – působí na ně: teplota, sluneční záření, vzduch, voda, vítr, organismy
- horniny rozložené zvětráváním – zvětraliny
- zvětraliny vytvářejí na Zemi zvětralinový plášť
- na zvětralinovém plášti vznikají půdy
- **půda** je přírodní útvar, který se vyvinul ze zvětralin a ústrojných zbytků půdotvornými pochody
- je nezbytná pro život na naší planetě

Složení – neživá část – zvětralé horniny, půdní voda, půdní vzduch

- živá část – rostliny, živočichové, bakterie, řasy, houby

Humus – nejúrodnější složka půdy – skládá se z odumřelých částí těl živočichů a rostlin

Půdotvorní činitelé

Půdotvorní činitelé	Charakteristika
matečná hornina	horninový základ půdy, ovlivňuje zrnitost půdy, obsah živin
podnebí	teplota, srážky ovlivňují rychlost procesu tvorby půdy
organismy	živé – kořeny rostlin, bakterie, houby, řasy, mikroorganismy neživé - odumřelá těla rostlin a mikroorganismů
podzemní voda	vláha v půdě, vysoká vlhkost zpomaluje rozklad organických látek- napomáhá tvorbě rašeliny
tvar povrchu	nadmořská výška, eroze
čas	dlouhodobý proces v řádu tisíců let

Svislý řez půdou je **půdní profil**

- na základě půdních profilů jsme schopni určit, z jakých půdních horizontů se půda skládá
- každá půda má svůj profil – vrstvy, půdní horizonty - odlišují se barvou a vlastnostmi (např. obsahem humusu):

horizont O – nadložní – nahromadění zbytku rostlin a živočichů

horizont A – humusový – nejúrodnější složka půdy, rozložená těla rostlin a živočichů

horizont B - obohacený – nahromaděné úrodné složky splavené z humusového horizontu A

horizont C – zvětralá mateční hornina

horizont D – neporušená matečná hornina

Typy půd

- rozlišujeme na základě obsahu půdních horizontů
- každý půdní typ obsahuje různé množství půdních horizontů
- černozem – nejúrodnější, v nížinách, největší množství humusového horizontu, vhodné pro pěstování obilí
- hnědozem – velmi kvalitní půdy, v nížinách a pahorkatinách, zemědělsky využívány – obilí, cukrová řepa
- podzoly – vlhčí a chladné oblasti, nekvalitní humus, pro zemědělství nevhodné, nejčastěji pod jehličnatými lesy

Druhy půd

- podle velikosti částic, podle zrnitosti

jílovité – těžké, schopny zadržovat vodu, velmi důležité kypření půd, aby měly dostatek vzduchu

hlinité – středně těžké půdy, jsou velmi úrodné, vhodné pro zemědělskou činnost

písčité – lehké, dobře propustné, málo úrodné, na pouštích

kamenité – nejsou vhodné pro zemědělství, vysoké horské oblasti

Význam půdy

- zásobárna živin, váže vodu, živí obyvatelstvo
- životní prostředí pro organismy
- základní vlastnost - **úrodnost**
- půdu je třeba chránit

Nebezpečí

- **eroze** – narušování a odnos půdy působením vody a větru

vodní eroze – smývání svrchní části půdy

- prudké deště, rychlé tání sněhu, záplavy – důsledkem mohou být sesuvy půdy

větrná eroze – způsobena odnosem půdních částic

- k erozi přispívá také člověk svou zemědělskou a průmyslovou činností
- v důsledku eroze v tropických oblastech dochází k rozšiřování pouští = desertifikace – může být způsobena nadměrným odběrem vody pro zavlažování nebo nadměrným spásáním travin v dané oblasti
- další riziko představují ničivé požáry – samovolné, nekontrolovatelně se šířící požáry
 - časté požáry – sušší oblasti USA – Kalifornie, Austrálie, Jižní Evropa

- hnojení, chemické postřiky, ukládání odpadů - kontaminace - znečišťování

- výstavba sídel, komunikací – úbytek půdy

DÚ:

- pročíst si str. 84 - 86 v učebnici
- otázky na str. 86 (1-7) zpracovat do sešitu, následně pak ve Wordu a poslat na můj mail
- PS 25,26 - vyfotit, poslat
- úkoly zpracovat nejpozději do čtvrtka **7. 5. 2020 do 12:00**

Děkuji za spolupráci